



**KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
KÖZIGAZGATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS STRATÉGIAI TERVEZÉSI
FŐOSZTÁLY**

Ikt. szám: XXX-K/14/49/2013

Ügyintéző: dr. Klotz Péter

**Léderer Sándor úr részére
ügyvezető
K-Monitor Közhasznú Egyesület**

1071 Budapest
Damjanich u. 51.

Tárgy: A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény értelmezésével kapcsolatos kérdések

Tisztelt Léderer Úr!

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.) értelmezésével kapcsolatban megküldött kérdéseit köszönettel megkaptuk, azokra a következő válaszokat adom:

1.Közérdekű bejelentés minden esetben tehető-e az alapjogi biztosnál, függetlenül attól, hogy a bejelentéssel érintett szerv az állami vagy a magánszférához tartozik-e, illetve jelent-e bármi különbséget az, hogy gazdasági társaság formában működő szervezetről van szó abban a tekintetben, hogy ekkor is lehet-e az alapjogi biztoshoz fordulni (akkor is ha van bejelentővédelmi rendszer vagy ügyvéd a gazdasági társaságnál)?

Az alapvető jogok biztosának eljárási jogosultsága csak az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-a szerinti szervek tekintetében van. Ez alapján gazdasági társaságokkal kapcsolatban csak akkor járhat el, ha azok – a (2) bekezdésben részletezettek szerint – közszolgáltatást végző szervnek minősülnek.

Álláspontom szerint ugyanakkor közérdekű bejelentés a közérdekű bejelentések védett rendszerén keresztül attól függetlenül is tehető, hogy az az állami szerv vagy gazdasági társaság tevékenységére vonatkozik-e. Az alapvető jogok biztosának feladata a közérdekű bejelentés formai „előszűrése”, azaz annak eldöntése, hogy a bejelentés közérdekű bejelentésnek tekinthető-e (Pkbt. 1. § (3) bekezdés) és nem áll-e fenn olyan ok, amely alapján a közérdekű bejelentést el kell utasítani (pl. Pkbt. 2. § (6) bek, (7) bek.). Amennyiben a közérdekű bejelentés gazdasági társaság formában működő szerv tevékenységére vonatkozik, úgy a Pkbt. 1. § (4) bekezdés alapján az eljárásra jogosult szerv a gazdasági társaság kifogásolt tevékenysége (pl. hulladékkezelés, munkaügyi nyilvántartás, adó- és járulékfizetés) szerint illetékes állami szerv.

2. Amennyiben valaki tesz közérdekű bejelentést az jelent-e bármi korlátozást arra nézve, hogy tehet-e utána feljelentést?

Álláspontom szerint a közérdekű bejelentés megtétele nincs hatással a későbbi esetleges büntetőfeljelentés megtételére. A közérdekű bejelentés alapján akár a szerv vezetője, akár a bejelentő is tehet feljelentést azonos vagy más tartalommal.

3. Álláspontunk szerint a 11. § (1) bekezdésében foglaltakba ez is beletartozik, de a törvény nem ad egyértelmű felmentést a különböző titokfajták megőrzési kötelezettsége alól, azonban közérdekű bejelentés megtétele szinte mindig azzal jár, hogy valamilyen titkot vagy esetleg személyes adatot feltár a bejelentő. A személyes adatok és a különböző titokfajták védelméhez egyébként fűződő közérdek álláspontunk szerint megszűnik akkor, ha erre hivatkozva esetleges bűncselekményeket takargatnak. Védi-e a törvény a közérdekű bejelentőt a különböző titokfajtákhoz kapcsolódó szabályok megsértéséhez fűződő jogkövetkezményekkel szemben?

Feltételezve, hogy a közérdekű bejelentő a minősített adatokat jogosult megismerni és kezelni, a Btk. 265. §-a szerint minősített adattal visszaélés bűncselekményt az követhet el, aki a minősített adatot jogosulatlan részére tesz hozzáférhetővé. Tekintettel arra, hogy az alapvető jogok biztosa (és nemzetbiztonsági vizsgálaton átesett munkatársai részére) az Ajbt. 27. §-a – a 26. §-ban foglalt kivételekkel – széles felhatalmazást ad, álláspontunk szerint a minősített adatot tartalmazó közérdekű bejelentést az alapvető jogok biztosánál tevő személlyel szemben nem indítható e cselekmények miatt eljárás. A minősített adatot – és az ilyen adatot tartalmazó közérdekű bejelentést – ugyancsak megismerheti a minősített adatot kezelő szerv vezetője (2009. évi CLV. törvény 13. §). A közérdekű bejelentő tehát akkor jár el helyesen, ha figyelemmel van e szervek minősített adat megismerésére vonatkozó jogosultságaira, e korlátozásokon a közérdekű bejelentés megtétele során nem terjeszkedik túl, továbbá a minősített adatot jogosulatlanul nem szerez meg és nem használ fel.

4. A törvény 12. § (2) szerint természetes személy közérdekű bejelentő, ha veszélyeztetettsége valószínűsíthető, jogszabályban meghatározott bejelentővédelmi támogatásokra jogosult. Itt milyen jogszabályra vonatkozik a hivatkozás? Amennyiben még nem létező jogszabályról van szó, mikor várható ennek elfogadása?

A Pkbt. 19. §-a felhatalmazást ad az igazságügyért felelős miniszter számára, hogy a veszélyeztetett közérdekű bejelentő számára nyújtható támogatásokat, és azok folyósításának szabályait rendeletben állapítsa meg. E KIM rendelet előkészítése folyamatban van.

5. Van-e a bejelentőnek bármilyen jogorvoslati lehetősége, ha az Ombudsman nem tartja megalapozottnak a bejelentést?

Ha az alapvető jogok biztosa mint eljárásra jogosult szerv a 2. § (4) bekezdése alapján nem tartja megalapozottnak a közérdekű bejelentést, akkor erről a közérdekű bejelentőt az indokok megjelölésével haladéktalanul értesíti. A közérdekű bejelentő ez alapján tudja eldönteni, hogy szükséges-e a közérdekű bejelentés kiegészítése, módosítása vagy objektív okok miatt közérdekű bejelentés az adott ügyben nem tehető.

Amennyiben az alapvető jogok biztosa álláspontja szerint a bejelentés formai szempontok alapján nem tekinthető közérdekű bejelentésnek, úgy a bejelentő dönti el, hogy szükségesnek látja-e az általa tett közérdekű bejelentés kiegészítését, módosítását. A jogszabály az alapvető jogok biztosának döntésével kapcsolatban – összhangban az Ajbt. 28. § (4) bekezdésével – nem biztosít jogorvoslati lehetőséget. Ezen túlmenően az alapvető jogok biztosának eljárásával szemben nincs további formális jogorvoslati lehetőség.

6. A törvényből nem derül ki, hogy az eljárásra jogosult szerven belül kihez kell fordulni panasszal, bejelentéssel. Korábban szó volt az integritás megbízott illetékességéről. A kérdés tisztázását azért tartjuk különösen fontosnak, mert nyilvánvalóan nem mindegy, hogy egy bizalmas információt tartalmazó dokumentum hány ember kezén megy keresztül, illetve milyen tisztségviselők tekinthetik meg. Kérdésünk tehát: Az eljárásra jogosult szerven belül pontosan kihez/hova forduljon bejelentésével a bejelentő?

A panasz és a közérdekű bejelentés elintézésének felelőse az adott szerv vezetője. Az ő felelőssége, hogy a szerv méretére és a panaszok és közérdekű bejelentések számára tekintettel milyen belső szervezeti struktúrát alakít ki ezen ügyek kezelésére. Az 50/2013. (II. 25.) korm. rendelet 4. §-a a bejelentések speciális fajtáinak kezelésére ír elő eljárásrendet, illetve nevesíti felelősként a hivatali szervezet vezetőjét, akit e tevékenységében az integritás tanácsadó támogat. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 1. mellékletében az általános közzétételi listában nem csak a szervezet ügyfélszolgálatának elérhetőségének, hanem az egyes szervezeti egységek feladatainak közzétételét is előírja. Ezen túl a szervezetek maguk dönthetik el, hogy az integritás tanácsadók nevét és elérhetőségét feltüntetik-e a honlapjukon. Az integritás tanácsadó neve és beosztása ugyanakkor közérdekű adatigénylással megismerhető.

A közérdekű bejelentések védett elektronikus rendszerében tett közérdekű bejelentéseket az erre felkészült és nemzetbiztonsági ellenőrzéssel rendelkező személyek kezelik és gondoskodnak arról, hogy az ügyintézés során az információkat illetéktelenek ne ismerhessék meg.

7. Álláspontunk szerint az ártatlanság vélelméből is következően egy bejelentés jóhiszeműségét kell mindaddig feltételezni, míg ellenkezője nem bizonyított. Ebből következően a bejelentés alapos kivizsgálásának lezárta előtt tett bármilyen hátrányos intézkedés a közérdekű bejelentővel szemben jogellenesnek minősül.

A közérdekű bejelentés megtételének pillanatában a Pkbt. 11. §-a és a Be. 7. §-a alapján a közérdekű bejelentő védett helyzetbe kerül. Azt az ellenérdekű félnek kell bizonyítania, hogy közérdekű bejelentő rosszhiszemű volt és döntő jelentőségű valótlan információt közölt. Csak ennek bizonyítása esetén nem minősül a hátrányos intézkedés jogellenesnek. Ugyanakkor bűncselekmény gyanúja esetén a bűncselekmény feltárására irányuló eljárás megindítása önmagában nem minősül hátrányos intézkedésnek.

Felhívom szíves figyelmét, hogy a levelemben foglaltak – a 60/1992. (XI. 17.) AB határozat értelmében – nem tekinthetők kötelező jogi iránymutatásnak, állásfoglalásnak, az egyedi jogalkalmazási ügyben a döntést valamennyi körülmény gondos mérlegelésével kell meghozni.

Bízom benne, hogy kérdéseire adott válaszaink hozzásegítettek a jogszabályi rendelkezések értelmezéséhez.

Budapest, 2014. január „17”



László
Jobbágy László
főosztályvezető